

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА ЗА ШКОЛСКУ 2024/2025. ГОДИНУ

Програм се израђује на основу Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање ("Службени гласник РС", бр. 46/19 и 104/20), као и на основу Правилника о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности („Сл. гласник РС“, бр. 65/2018).

1. ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

Превентивним активностима се:

- ствара и негује клима сарадње и толеранције, уважавања и међусобног прихватања;
- подиже ниво свести и осетљивости свих актера школског живота (наставника, родитеља, ученика, ваннаставног особља) у циљу бољег препознавања свих облика насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације;
- истичу и унапређују знања, вештине и ставови потребни за конструктивно реаговање на насиље и дискриминацију на принципима једнаких могућности које се остварују на свим нивоима и облицима рада у школи;
- дефинишу се процедуре за заштиту ученика, родитеља и свих запослених од насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације;
- планирање, осмишљавање и спровођење превентивних активности, начини информисања о садржајима, мерама и активностима за спречавање и заштиту од насиља, дискриминације и дискриминаторног понашања;
- успостављање интерне и екстерне заштитне мреже;
- праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и облика дискриминације
- превентивни и саветодавно-едукативни рад у оквиру школе у доношењу као и у спровођењу програма превенције, укључујући све интересне групе у школи.
Оствариваће се и васпитни и појачан васпитни рад у складу са потребама у школи.

По протоколу превентивне мере установа креира на основу увида и података о:

- Учесталости инцидентних ситуација и броја пријава насиља
- Заступљености различитих врста насиља

- Броју повреда
- Сигурности објекта и дворишта
- Процени реализованих обука за запослене и потребе даљег усавршавања
- Броју и ефектима реализованих акција које промовишу сарадњу, разумевање и помоћ
- Степену и квалитету укључености родитеља у живот и рад установе и друго.

ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ И ПРАЋЕЊА	ДИНАМИКА
<p>Упознавање са правилником о протоколу и другим подзаконским и општим актима (Савет родитеља, родитељи), сви запослени, ученици</p>	<p>Секретар, директор, одељ. старешине, чланови тима</p>	<p>Записници са Савета родитеља, записници са Тима за заштиту деце, Записници Наставничког већа, педагошка документација</p>	<p>Септембар, ток ом године</p>
<p>Примена различитих метода, облика рада и активности за обезбеђивање подстицајне и безбедне средине</p>	<p>Сви запослени</p>	<p>Школска евиденција</p>	
<p>Избор садржаја и начина рада ради стицања квалитетних знања и вештина и формирање вредносних ставова за узајамно разумевање, уважавање различитости, конструктивно превазилажење сукоба</p>	<p>ОС, предметни наставници, стручни сарадници, директор</p>	<p>Школска евиденција,</p>	

<p>Уважавање и поштовање личности других;</p> <p>поштовање правила установе и свих аката којима се уређују права, обавезе и одговорности ученика и свих запослених у школи;</p> <p>манифестовање понашања које не доприноси и не изазива насиље и дискриминацију</p>	<p>Запослени у школи,</p> <p>ученици, родитељи,</p> <p>органи управљања и ученички парламент</p>	<p>Евиденција, законска и интерна правила</p>	<p>Током године</p>
<p>Сарадња са установом, изражавање поштовања личности детета, друге деце и запослених;</p> <p>учествовање у превентивним мерама и активностима</p>	<p>Родитељ, ос, стручна служба</p>	<p>Присуство одељењским састанцима, предавањима и трибинама...</p>	<p>Током године</p>
<p>Помоћ ученицима у стицању увида у персоналне проблеме и указивање на могуће начине њиховог решавања</p>	<p>ППС, Одељенски старешина</p>	<p>ЧОС, досије ученика, педагошка документација</p>	<p>Током године</p>
<p>Одржавање спортско-рекреативних активности;</p> <p>ангажовање ученика у културно друштвеним активностима и манифестацијама;</p> <p>укључивање у друштвене, спортске, културне и хуманитарне манифестације на нивоу локалне</p>	<p>Стручно веће наставника физичког васпитања</p> <p>Комисија за културну и јавну делатност</p> <p>Руководиоци ученичких</p>	<p>Евиденције</p> <p>Радни материјали</p>	<p>Током године</p> <p>Током године</p>

заједнице и шире	<p>организација</p> <p>,</p> <p>руководиоци</p> <p>секција и додатне</p> <p>наставе и директор</p> <p>и помоћник школе</p>		
<p>Континуирано праћење свих чланова школске заједнице са акцентом на оне који показују ризично понашање</p>	<p>Стручни сарадници,</p> <p>Директор, Тим за заштиту,</p> <p>Вршњачки медијатори</p>	<p>Педагошка евиденција,</p> <p>Евиденција тимова</p>	<p>Током године</p>
<p>Даље разрађивање начина и техника за праћење начина и техника које се примењују у превентивним активностима у свакодневном животу и раду школе</p>	<p>Тим за заштиту, оз, ос, стручни органи</p> <p>тела и тимови и родитељи</p>	<p>Евиденција, протоколи,</p> <p>записници</p>	<p>Током године</p>
<p>Евалуација програма на основу документације и евентуалне измене у програму и стварање материјално техничких услова за безбедан боравак деце у школи</p>	<p>Тим за заштиту</p>	<p>Евиденција тима, педагошка документација и пословна документација школе</p>	<p>Јул, током године</p>
<p>Сарадња са релевантним</p>	<p>Тим за заштиту,</p>	<p>Дописи, договори,</p>	<p>Током године</p>

службама	управа школе	информисање, саветовање	
Стручно усавршавање запослених ради унапређивања компетенција за превентивни рад и реаговање у случају насиља	Тим, стручни сарадници, стручњаци различитих области	Предавања, трибине, евиденција, фото и видео записи	Током године
Информисање о областима и одговорностима у области заштите од насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације и обука	Тим, стручни сарадници, стручњаци различитих области	Предавања, трибине, евиденција, фото и видео записи	Током године

2. ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ

Да би интервенција у заштити ученика била планирана и реализована на најбољи начин, неопходно је узети у обзир следеће критеријуме:

- Да ли се насиље дешава или постоји сумња на насиље
- Где се дешава – да ли се дешава у установи или ван ње
- Ко су учесници насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације
- Облик и интензитет насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације
- На основу ових критеријума врши се процена нивоа ризика за безбедност детета и одређују поступци и процедуре.

У складу са проценом нивоа ризика и законском регулативом доноси се одлука о начину реаговања :

- Случај се решава у установи
- Случај решава установа у сарадњи са другим релевантним установанма
- Случај се прослеђује надлежним службама.
Школа је развила модел **интерне заштитне мреже** у случајевима насиља међу ученицима коју је примењивала до сада и примењиваће и убудуће.

ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА	ДИНАМИКА
Индивидуално-саветодавни рад са ученицима који су актери у ситуацијама насиља (жртве, починиоци насиља)	Одељенски старешина, педагог	Педагошка евиденција, досије ученика	Током године, по потреби
Рад са одељењским заједницама кроз држање радионица на тему насиља и дискриминације у складу са могућим насилним ситуацијама у школи/одељењу	Одељењске тарешине, стручни сарадници, чланови тима за насиље, вршњачки едукатори	Материјали и продикти са одржаних часова	Током године према плану рада ОС
Интервентне активности: поступање по корацима предвиђеним Посебним протоколом за заштиту од насиља	Тим за заштиту, педагог, директор	Евиденција, протоколи, педагошка документација	Током године
Сарадња са одговарајућим службама (полиција, јавни тужилац, Центар за	Тим за заштиту, директор,	Позиви, разговори, акције,	У случају

социјални рад, Дом здравља, Школска управа и др. по потреби)	секретар школе, педагог	документаци ја	насиља
Континуирано евидентирање случајева насиља и дискриминације	Тим, сви запослени, вршњачки тим	Евиденција, попуна образаца, пријаве	Континуи рано током године
Праћење и вредновање врста и учесталости насиља и дискриминаторног понашања	Педагог чланови тима	Анализа, елаборат	Два пута годишње

ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ У СЛУЧАЈУ НАСИЉА

Насиље и злостављање сматра се насиље запосленог према детету, ученику, другом запосленом, родитељу, односно другом законском заступнику (у даљем тексту: родитељ); ученика према другом детету, ученику или запосленом; родитеља према свом детету, другом детету и ученику, запосленом као и према трећем лицу

Поступање по корацима – редоследу у случају интервенције:

1. Сазнање о насиљу – откривање
2. Прекидање, заустављање насиља
3. Смиривање ситуација
4. Консултације
5. Предузимање акције
6. Праћење ефеката предузетих мера

Уколико установа има сазнање да се насиље у које су укључени ученици догодило ван установе, дужна је да појача васпитни рад са ученицима уз обавезно укључивање родитеља, осим када се ради о насиљу у породици, када је нужно укључити надлежни центар за социјални рад.

Уколико се насилно понашање догоди у простору установе и/или у време образовно-васпитног рада и других активности установе предузимају се мере појачаног васпитног рада, а у складу са проценом нивоа води и окончава васпитно-дисциплински поступак у роковима и на начин утврђен законом.

Установа обавештава друге институције у зависности од процењеног нивоа насиља.

ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ И ПОСТУПАЊЕ УСТАНОВЕ У СЛУЧАЈУ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА УЧЕСНИКА У ОБРАЗОВАЊУ

1. Проверавање добијене информације
2. Заустављање дискриминаторног понашања и смиривање учесника
3. Обавештавање и позивање родитеља
4. Прикупљање релевантних информација и консултације

5. Предузимање мера и активности
6. Праћење ефеката предузетих мера

Све активности прописане су Правилником о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства.

МАТРИЦА ЗА ПРОЦЕНУ РИЗИКА ОД ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА УЧЕСНИКА У ОБРАЗОВАЊУ

Процена нивоа насиља се доноси на основу анализе интензитета, степена ризика, трајања и учесталости понашања, последица, броја учесника, узраста и карактеристика развојног периода детета, односно ученика

	ПРВИ НИВО	ДРУГИ НИВО	ТРЕЋИ НИВО
УЗРАСТ УЧЕСНИКА	Исти или приближни узраст Ученик-ученик Одрасли-одрасли	Старији учесник у образовању према млађем лицу	Група учесника према лицу или другој групи
ИНТЕНЗИТЕТ, ТРАЈАЊЕ УЧЕСТАЛОСТ		Поновљено или продужено трајање дискриминаторног понашања у односу на исто лице, или лица	
ОБЛИК И НАЧИН ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА	Узнемиравање и понижавајуће поступање који вређају достојанство на основу личног својства и проузрокују осећај понижености, узнемирености или одбачености	Узнемиравање и понижавајуће понашање удружено врши група или се оно понавља или дуже траје	Узнемиравање и понижавајуће понашање је изазвало страх или непријатељско понижавајуће и увредљиво окружење по дискриминисано лице или је довело да одбацивања лица/групе лице

ПОСЛЕДИЦЕ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА		Угрожавање физичког, психичког здравља учесника у образовању квалификује се као следећи тежи облик дискриминације	Уколико је у интервенцију укључена спољашња заштита
---	--	---	--